

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Sak/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7022200720
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hatalová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7022200720.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): X. K., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Ugandská republika, bez dokladov totožnosti, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Ul. Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, Slovenská republika, právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, so sídlom Račianska 1523/71, Bratislava, IČO: 30798841, Kancelária Košice, Murgašova 3, Košice, proti žalovanému: Mobilná jednotka Policajného zboru Banská Bystrica, Skuteckého 19, 974 01 Banská Bystrica, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sa/27/2022-35 zo dňa 3. januára 2023 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-1133-014/2022-AV (ID: 194 275) zo dňa 26. novembra 2022 o zaistení žalobcu, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sa/27/2022-35 zo dňa 3. januára 2023 a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný správny orgán rozhodnutím č. PPZ-HCP-BB4-1133-014/2022-AV (ID: 194 275) zo dňa 26.11.2022 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) dňa 26.11.2022 zaistil žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“ alebo „zákon č. 404/2011 Z. z.“) na účel výkonu administratívneho vyhostenia (z dôvodu, že má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov); podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný najviac do 26.01.2023 a žalobcu umiestnil do Útvary policajného zaistenia pre cudzincov.

2. Žalovaný skonštatoval, že vzhľadom na prebiehajúce konanie o administratívnom vyhostení, ktoré stále trvá, je zaistenie žalobcu zákonným pozbavením slobody osoby proti ktorej prebieha konanie o administratívnom vyhostení z územia Slovenskej republiky, čo je v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru. Žalovaný zdôraznil, že základom pre začiatok konania o reálnom vyhostení z územia Slovenskej republiky je nevyhnutná existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení z územia Slovenskej republiky. Žalovaný považoval túto podmienku za splnenú, čoho dôkazom je nespochybniteľná existencia vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení žalobcu vedeného pod č. PPZ-HCP-BB4-1133-011/2022-AV zo dňa 26.11.2022 vydaného Mobilnou jednotkou Policajného zboru Banská Bystrica, v ktorom bol žalobcovi určený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na

územie všetkých členských štátov na dobu 2 rokov. Dodal, že k výkonu administratívneho vyhostenia priamo slúži inštitút zaistenie cudzinca.

3. Žalovaný skúmal aj možnosť uloženia menej závažného prostriedku ako zaistenia, avšak dospel k záveru, že žalobca nespĺňa podmienky, za ktorých by mu mohla byť uložená povinnosť podľa § 89 ods. 1 písm. a) a b) zákona o pobyte cudzincov, nakoľko žalobca v zápisnici o podaní vyjadrenia uviedol, že nemá na území Slovenskej republiky žiadnu rodinu, nedisponuje finančnou hotovosťou, ktorá by reálne pokryla zabezpečenie jeho pobytu na území Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu správny orgán rozhodol o zaistení žalobcu. Počas konania o zaistení sa žalovaný zaoberal aj otázkou rešpektovania súkromného a rodinného života žalobcu v súlade s čl. 8 ods. 1 Dohovoru, a dospel k záveru, že konaním a rozhodnutím žalovaného nedošlo k rozdeleniu rodiny žalobcu. Žalovaný konal v jeho záujme a nebola mu spôsobená ujma, ktorá by mala za následok ohrozenie života, zdravia a sociálnej existencie žalobcu.

II.
Konanie na krajskom súde

4. Žalobca v zákonom stanovenej lehote podal proti rozhodnutiu žalovaného č. PPZ-HCP-BB4-1133-014/2022-AV (ID: 194 275) zo dňa 26.11.2022 správnu žalobu zo dňa 05.12.2022, ktorou žiadal rozhodnutie žalovaného zrušiť, nariadiť bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia a priznať plnú náhradu trov konania.

5. V správnej žalobe namietal najmä, že

- preskúmané rozhodnutie vychádzalo z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné pre nedostatočné odôvodnenie,
- z krajiny pôvodu - Ugandy - utiekol z dôvodu že je homosexuál, bol obeťou fyzického a psychického násillia a útlaku, podstúpil tiež tradičný rituál obradu za účelom zmeny jeho sexuálnej orientácie, ďalej z dôvodu zlej bezpečnostnej situácie a prepuknutia pandémie eboly,
- žalovaný neskúmal účelnosť a efektívnosť zaistenia žalobcu, existenciu prekážok vyhostenia žalobcu, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení žalobcu neuviedol krajinu (domovská krajina, krajina tranzitu), do ktorej má byť vyhostený, čo je taktiež nevyhnutné pre možnosť vyhodnotenia účelnosti zaistenia cudzinca,
- nedostatočné odôvodnenie v časti stanovenej dĺžky doby zaistenia, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia,
- nie je zrejmé, ako sa žalovaný vysporiadal so skutočnosťou, že žalobca požiadal o azyl v inom členskom štáte (Grécku), nakoľko pozitívna lustrácia v systéme EURODAC nie je jediným dôkazným prostriedkom pre začatie tzv. dublinského konania, a tiež mu nie je zrejmé, prečo žalovaný nedal podnet Dublinskému stredisku MV SR na začatie konania o odovzdaní do iného členského štátu. Dodal, že žalovaný na prejednávanej vec neaplikoval správny právny predpis, ktorým je Dublin III.

6. Krajský súd v konaní podľa ust. § 221 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „S.s.p.“) preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného zo dňa 26.11.2022 o zaistení žalobcu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu žalovaného, a to tak v právnych medziach vznesených žalobných námietok [žalobné body podľa § 226 ods. 1 písm. d) S.s.p.], ako aj procesným postupom podľa § 134 ods. 2 písm. e) a § 206 ods. 3, 4 a 6 S.s.p. a na pojednávaní konanom dňa 03.01.2023 dospel k záveru o potrebe zrušenia preskúmaného administratívneho rozhodnutia podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie.

7. Správny súd sa nestotožnil s obsahom žalobných námietok uvedených v správnej žalobe v časti týkajúcej sa navrhovaného procesného postupu podľa § 230 ods. 1 písm. a) S.s.p., nakoľko nevzhliadol právne dôvody pre nariadenie bezodkladného prepustenia žalobcu zo zaistenia v súvislosti so zrušením preskúmaného rozhodnutia o zaistení podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov.

8. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalovaný pri určovaní zákonného ustanovenia podľa ktorého žalobcu zaistil nepostupoval správne, keď žalobcu zaistil podľa dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, teda na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Z dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov môže žalovaný zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny len v prípade, že existuje právoplatné a vykonateľné rozhodnutie o administratívnom vyhostení štátneho príslušníka tretej krajiny. Rozhodnutie o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu žalobcu č. PPZ-HCP-BB4-1133-011/2022-AV bolo vydané žalovaným dňa 26.11.2022 a doposiaľ

právoplatnosť nenadobudlo. Uvedenú skutočnosť potvrdil žalovaný vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 19.12.2022 kde uviedol, že dňa 13.12.2022 mu bolo okrem správnej žaloby, doručené aj odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu žalobcu č. PPZ-HCP-BB4-1133-011/2022-AV zo dňa 26.11.2022, o ktorom v súčasnosti rozhoduje žalovaný resp. jeho nadriadený správny orgán (Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, Mobilná jednotka Policajného zboru Banská Bystrica).

9. Ďalšou okolnosťou bolo, že žalobca v čase po zaistení potvrdil, že podal žiadosť o udelenie azylu v Grécku, k čomu predložil kópiu potvrdenia jeho žiadosti o azyl. Táto skutočnosť musela byť žalovanému známa už z výsledku šetrenia žalobcu v systéme EURODAC zo dňa 26.11.2022 (vychádzajúc z administratívneho spisu, ktorý nie je očíslovaný - pozn. súdu) resp. strana predtým, kde je pozitívny záznam z toho istého dňa v IS MIGRA. Súdu preto nie je zrejmé, prečo žalovaný nezvolil postup podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Dublin III) a Dublinské stredisko Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky neinformoval a nepožiadaval o preskúmanie splnenia podmienok na začatie konania podľa nariadenia Dublin III.

10. Správny súd preto po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že žalovaný nepostupoval vo veci zákonným spôsobom, pretože nesprávne určil zákonné ustanovenie podľa ktorého žalobcu zaistil (§ 88 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov), a preto napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vytýkanú nepresnosť súd považuje za odstrániteľnú vadu rozhodnutia žalovaného, ktorú bude povinný v ďalšom priebehu správneho konania v súlade s vyššie naznačeným postupom odstrániť urýchlenným vydaním nového rozhodnutia.

11. Krajský súd k dôvodu, prečo žalobcu neprepustil zo zaistenia ďalej uviedol, že nedostatok rozhodnutia žalovaného a konania, ktoré mu predchádzalo nemôže mať vzhľadom na obsah správneho konania a z neho vyplývajúce závery správneho orgánu za následok prepustenie žalobcu zo zaistenia, pretože neexistuje dôvod, pre ktorý by bolo možné nariadiť žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

12. Krajský súd poukazujúc na konanie žalobcu (útek z domovského štátu; žiadosť o udelenie azylu v Grécku a opustenie tejto krajiny ešte pred skončením celej azylovej procedúry; pokračovanie v ceste do cieľovej krajiny; vystavenie sa riziku nebezpečenstva počas migrácie) mal za to, že existuje dôvodná obava, že žalobca ako štátny príslušník tretej krajiny bez oprávneného pobytu na území Slovenskej republiky a bez dokladov totožnosti a cestovného dokladu ujde alebo sa bude skrývať, a to s cieľom dostať sa do Nemecka, kde žalobcu podľa jeho slov čaká lepší život. Existencia uvedeného rizika úteku žalobcu a nemožnosť uloženia povinnosti žalobcovi podľa § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, ako iných alternatív k zaisteniu, bráni súdu uložiť povinnosť žalovanému, bezodkladne prepustiť žalobcu zo zaistenia.

13. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Szak/18/2016: „kasačný súd vzhľadom na zistené skutočnosti, t. j. najmä nezotrvanie sťažovateľa v krajine, kde požiadal o priznanie azylu, vyslovuje právny názor, že požiadavke sťažovateľa vzhľadom na vyššie vyslovené závery na nariadenie bezodkladného prepustenia sťažovateľa zo zaistenia nemožno vyhovieť.“ V prípade, ak by bol žalobca prepustený zo zaistenia, je vysoké riziko jeho úteku ďalej do členských štátov Európskej únie, čo je v rozpore s verejným záujmom. Zaistenie žalobcu preto vo svetle uvedených skutkových okolností považuje súd za účelné zákonné a nevyhnutné.

14. V ďalšom konaní zaviazal žalovaného odstrániť súdom vytýkané nedostatky správneho konania a vydať vo veci nové rozhodnutie, v ktorého odôvodnení bude žalovaný povinný uviesť vyčerpávajúce skutkové a právne dôvody vzťahujúce sa na všetky vytknuté nedostatky rozhodnutia o zaistení žalobcu, a to i s prihliadnutím na žalobcom vytýkané žalobné námietky ako aj s poukazom na žalovaným (vo vyjadrení k žalobe zo dňa 19.12.2022) citované interné usmernenie riaditeľa Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, vydaného dňa 28.05.2021.

15. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanoveniami § 167 a nasl. S.s.p. tak, že žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 50%, a to z dôvodu čiastočného úspechu v konaní, v súvislosti so zrušením žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného.

III.

Konanie na kasačnom súde

16. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a h) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

17. Sťažovateľ v sťažnostných bodoch podľa § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. namietal záver krajského súdu, ktorým nerozhodol o bezodkladnom prepustení sťažovateľa zo zaistenia, čím sa krajský súd odklonil od rozhodovacej praxe kasačného súdu a aj nález Ústavného súdu SR IV. ÚS 398/2020 z 10.11.2020. Vady, ktoré krajský súd skonštatoval v konaní, t. j. nesprávne určenie dôvodu zaistenia, resp. jeho neexistencia a nezákonný postup, je podstatnou vadou v konaní, ktorá spôsobuje nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, a preto so zrušením napadnutého rozhodnutia malo dôjsť aj k nariadeniu prepustenia sťažovateľa zo zaistenia v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

18. V zmysle nález Ústavného súdu SR je existencia zákonného dôvodu zaistenia jadrom inštitútu zaistenia a takéto vady nie je možné považovať za formálne a odstrániteľné v zmysle § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. Zrušenie napadnutého rozhodnutia malo byť sprevádzané nariadením bezodkladného prepustenia v zmysle čl. 15 ods. 2 návratovej smernice a v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru, na základe čoho mal krajský súd aplikovať § 230 ods. 1 písm. a) S.s.p.

19. Podľa sťažovateľa, ak účel zaistenia nebol určený správne, potom ani v ďalšom postupe žalovaného nie je možné toto rozhodnutie opravovať a odstraňovať vady, nakoľko sa jedná o iný účel zaistenia na základe iného zákonného dôvodu a iných podmienok.

20. Sťažovateľ poukázal na rozhodovaciu prax kasačného súdu v rozsudku sp. zn. 1Szak/21/2018 z 19.12.2018 z ktorého vyplýva, že uvedenie zákonného dôvodu zaistenia je podstatnou náležitosťou rozhodnutia, z perfektného rozhodnutia musí byť bezpochyby zrejmé, z akého dôvodu je cudzinec zaistený, pričom krajskému súdu v tejto súvislosti kasačný súd vytkol postup podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p.

21. Sťažovateľ namietal záver krajského súdu, ktorým neprepustil sťažovateľa zo zaistenia z dôvodu rizika jeho úteku, pričom uviedol, že na zaistenie cudzinca podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov nie je stanovená zákonná podmienka rizika úteku cudzinca a na zaistenie cudzinca podľa nariadenia Dublin III sa vyžaduje až existencia značného rizika jeho úteku; navyše záver o riziku úteku sťažovateľa je nedôvodný, nezohľadňuje jeho osobitnú životnú situáciu a k dôvodom úteku sťažovateľa z krajiny pôvodu nezaujal krajský súd žiadnu právnu úvahu.

22. S poukazom na vyššie uvedené kasačnému súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň žiadal o priznanie práva na náhradu trov konania.

23. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zotrval na svojom vyjadrení k podanej žalobe. Kasačný súd zároveň informoval o vydaní rozhodnutia o predĺžení zaistenia sťažovateľa č. PPZ-HCP-BB4-58-045/2023-AV do 26.04.2023 vzhľadom na skutočnosť, že pre účely zabezpečenia administratívneho vyhostenia stále prebiehajú úkony k vydaniu náhradného cestovného dokladu.

IV.

Právny názor kasačného súdu

24. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas [§ 443 ods. 2 písm. b) S.s.p.] s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý

rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

25. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14. februára 2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

26. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým rozhodol o zrušení preskúmaného rozhodnutia žalovaného o zaistení podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. a sťažovateľa zo zaistenia neprepustil s odôvodnením, že vady vytykané žalovanému predstavujú odstrániteľné vady a v prípade sťažovateľa je dané riziko úteku do Nemecka, čo má byť jeho cieľová destinácia. Sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti napadol tento záver krajského súdu, keď na prejednávajúcu vec neaplikoval § 230 ods. 1 písm. a) S.s.p., čím vec nesprávne právne posúdil a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

27. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

28. Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákona o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

29. Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

30. Podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

31. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

32. Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „Návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

33. Podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

34. Kasačný súd sa v prejednávanej veci stotožnil s námietkami sťažovateľa v kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že vady, ktoré krajský súd vytkol žalovanému nezakladajú odstrániteľné vady podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. Krajský súd tak vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p. a nerozhodol podľa § 230 ods. 1 písm. a) S.s.p. o zrušení rozhodnutia o zaistení a nariadení bezodkladného prepustenia sťažovateľa zo zaistenia.

35. Kasačný súd zdôrazňuje, že zaistenie predstavuje vážny zásah do práva na osobnú slobodu, ktorá je v zmysle ústavy SR a medzinárodných ľudskoprávnych dohovorov zaručená a prakticky zaistenie znamená pozbavenie osobnej slobody. V tejto súvislosti sú na správne orgány rozhodujúce o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny kladené nároky, aby každé pozbavenie slobody spadalo pod niektorú z výnimiek uvedených v čl. 5 ods. 1 písm. a) až f) Dohovoru a bolo „zákonné“. Kde ide o „zákonnosť“ zadržania vrátane otázky, či „konanie ustanovené zákonom“ bolo dodržané, dohovor odkazuje hlavne

na vnútroštátne právo a stanovuje povinnosť dodržať hmotné a procesné pravidlá vnútroštátneho práva (Saadi proti Spojenému kráľovstvu, bod 73).

36. V tomto kontexte je relevantná aj „kvalita“ právnej úpravy v tom zmysle, že vnútroštátne právo umožňujúce pozbavenie slobody musí byť dostatočne prístupné, určité a predvídateľné pri jeho aplikácii tak, aby sa predišlo nebezpečenstvu svojvôle (rozsudok Veľkej komory vo veci Mooren proti Nemecku z 9. 7. 2009, bod 76). Dodržanie vnútroštátneho práva však nepostačuje, čl. 5 ods. 1 Dohovoru navyše vyžaduje, aby každé pozbavenie slobody bolo v súlade s jeho účelom, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou. Základnou zásadou je, že žiadne zadržanie, ktoré je svojvoľné, nemôže byť v súlade s čl. 5 ods. 1 a pojem „svojvôle“ v čl. 5 ods. 1 presahuje nesúlady s vnútroštátnym právom, a tak pozbavenie slobody môže byť zákonné v zmysle domáceho práva, ale stále svojvoľné, a teda v rozpore s dohovorom.

37. Na základe uvedeného sú orgány rozhodujúce o obmedzení osobnej slobody povinné postupovať zákonným spôsobom, v opačnom prípade sa jedná o nezákonné obmedzenie osobnej slobody, ktoré zakladá porušenie základného práva na osobnú slobodu. Tým sú poskytnuté ústavné záruky, že obmedzenie osobnej slobody nastane len na základe toho zákonného dôvodu, ktorý sa presne vzťahuje na tú ktorú situáciu.

38. Záver krajského súdu o odstrániteľnej vade rozhodnutia o zaistení, keď žalovaný rozhodol o zaistení sťažovateľa na základe nesprávneho zákonného ustanovenia a v konaní sa nevysporiadal so žiadosťou sťažovateľa o udelenie azylu v Grécku a nekontaktoval dublinské stredisko Migračného úradu Ministerstva vnútra SR za účelom začatia konania podľa nar. Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 60/2013 z 26.6.2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, považuje kasačný súd s poukazom na vyššie uvedené východiská pri rozhodovaní o pozbavení osobnej slobody jednotlivca, za ústavne neudržateľný.

39. Sťažovateľ bol v konaní zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov na účely výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Rozhodnutie o administratívnom vyhostení podľa vyjadrení žalovaného nebolo právoplatné, vzhľadom na skutočnosť že žalovaný vylúčil odkladný účinok odvolania podľa § 55 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), bolo rozhodnutie o vyhostení vykonateľné. Kasačný súd však zdôrazňuje, že predpokladom zaistenia na účely výkonu administratívneho vyhostenia podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. nie je len vykonateľné rozhodnutie o vyhostení, ale aj predpoklad naplnenia účelu zaistenia - teda reálnosť vyhostenia zaisteného cudzinca. Práve o reálnosti vyhostenia sťažovateľa má kasačný súd pochybnosti, a to vo svetle jeho žiadosti o udelenie azylu v Grécku, vyjadrenie o homosexuálnej orientácii a o tom, že bol obeťou násillia, ktoré zasadiť do kontextu informácií o krajine pôvodu Ugande vo vzťahu k zaobchádzaniu s osobami s homosexuálnou orientáciou a hrozbou doživotného trestu odňatia slobody. Tieto skutočnosti navyše žalovaný vôbec nevyhodnotil ani v rozhodnutí o zaistení, ani v rozhodnutí o administratívnom vyhostení, čo zakladá podstatnú vadu v konaní, ktorá má vplyv na zákonnosť rozhodnutia o zaistení.

40. Žalovaný je povinný skúmať skúmal účel zaistenia - teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (§ 90 ods. 1 písm. d/ zák. č. 404/2011 Z. z.). Predbežný úsudok o týchto skutočnostiach by v rozhodnutí nemal chýbať, pričom následné vyjadrenia správneho orgánu, podané v priebehu preskúmvacieho konania môžu napomôcť správne súdu pri hodnotení postupu správneho orgánu po vydaní rozhodnutia o zaistení. Avšak v žiadnom prípade takéto vyjadrenia nemôžu konvalidovať vytýkané nedostatky odôvodnenia preskúmvaného rozhodnutia.

41. Z uvedeného možno následne vyvodiť, že ak má byť pozbavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca (v prejednávanej veci sťažovateľa).

42. Kasačný súd tiež uvádza, že skutočnosť, že krajina, ktorá má byť v zmysle nariadenia Dublin III zodpovedná za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu neprijíma žiadateľov o medzinárodnú

ochranu, čím žalovaný odôvodňoval svoj postup, nemôže byť dôvodom na postup podľa § 77 zákona o pobyte cudzincov a poukazuje pritom na čl. 3 ods. 2 druhá veta nariadenia Dublin III v zmysle ktorej „Ak nie je možné odovzdať žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný. Ak nemožno vykonať odovzdať podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.“

43. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah kasačný súd konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď o správnej žalobe sťažovateľa rozhodol podľa § 230 ods. 1 písm. c) S.s.p., t. j. rozhodnutie správneho orgánu zrušil pre odstrániteľné vady, vec mu vrátil na ďalšie konanie a bezodkladné prepustenie sťažovateľa nenariadil. Nakoľko pre aplikáciu ust. § 462 ods. 2 S.s.p. (t. j. zmenu rozhodnutia krajského súdu kasačným súdom) je predpokladom predchádzajúce zamietnutie žaloby krajským súdom, k čomu v predmetnej veci nedošlo, kasačný súd považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 1 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, s tým, že v zmysle § 469 S.s.p. krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

44. Podľa § 462 ods. 1 S.s.p. platí, že ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

45. V ďalšom konaní rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.